

Københavns Kommune, Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen

Effektvurdering af Den tværgående integrationspulje

December 2008

Nørregade 7A
DK-1165 København K
Danmark

www.ramboll-management.dk

Københavns Kommune, Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen

Effektvurdering af Den tværgående integrationspulje

December 2008

Ref 70222081

Rambøll Management A/S
Nørregade 7A
DK-1165 København K
Danmark

Telefon 3397 8200
www.ramboll-management.dk

Indholdsfortegnelse

1.	Konklusion	1
1.1	Puljens effekter	1
1.2	Styrkelse af driftsperspektivet	2
1.3	Puljens evne til at styrke samarbejdet om den tværgående integrationsindsats	3
1.4	Udbuds- eller efterspørgselsstyret tilgang?	4
2.	Indledning	5
2.1	Formål med effektvurderingen	5
2.2	Metode	6
3.	Projektoversigt	7
4.	Aggregering af effekter fra projekt – til puljeniveau	11
4.1	Effekter på beskæftigelsesområdet	11
4.2	Effekter på uddannelsesområdet	12
4.3	Effekter på kultur- og fritidsområdet	13
4.4	Effekter på Sundheds- og omsorgsområdet	14
4.5	Effekter på området inklusion	15
4.6	Effekter på området koordination	15
4.7	Effektfulde projekter	16
4.8	Puljens evne til at skabe vedvarende resultater	21
4.8.1	Fortsætter projekterne i drift?	22
4.8.2	Har projekterne afsmittende effekt på daglig drift?	23
4.9	Puljens evne til at skabe samarbejde og indsatser på tværs af forvaltninger	24
4.9.1	Forbedring af den tværgående integrationsindsats	24
4.9.2	Puljens bidrag til en styrkelse af den tværgående integrationsindsats	25
4.9.3	Hvordan kunne man styrke de tværgående effekter af puljen?	26

1. Konklusion

I dette afsnit præsenteres Rambøll Managements overordnede konklusioner og anbefalinger i forbindelse med effektiviteten af den tværgående integrationspulje.

1.1 Puljens effekter

Det kan overordnet konstateres, at der er en stor bredde i de støttede projekter, hvad angår dækningsgraden af indsatsområder og målsætninger i Københavns kommunes integrationspolitik. Således er der forventede effekter inden for stort set alle de overordnede indsatsområder og tilhørende målsætninger. Tilsvarende er der forventede effekter indenfor en langt overvejende del af hovedområderne under de overordnede indsatsområder.¹ Der er dog ingen effekter, der direkte kan placeres i forhold til integrationspolitikens målsætninger relateret til indsatsområderne bolig og tryghed. Herudover er der en række forventede effekter, der ikke direkte relaterer sig til de specifikke indsatsområder og målsætninger i integrationspolitikken. Disse har vi grupperet i forhold til temaerne inklusion og koordination.

Yderligere kan konstateres en forholdsvis ligelig fordeling af antallet af forventede effekter under hvert indsatsområde, dog med en lille overvægt af projekter inden for sundhed og omsorg samt kultur og fritid.

Vi vurderer, at puljen samlet set kan forventes at skabe effekter af medium karakter. Dette har flere forklaringer. Samlet set underbygger og bidrager samtlige indsatser til målsætningerne for Københavns Kommunes integrationspolitik. En væsentlig årsag til, at effekterne ikke vurderes at være højere er, at omfanget af indsatserne med fordel kunne bredes mere ud således, at flere slutbrugere fik gavn af indsatserne. Dette ville give en større samlet effekt, der i højere grad ville bidrage til opnåelsen af målsætningerne. En anden væsentlig årsag er, at effekterne til tider ikke vurderes at have tilstrækkelig intensitet i forhold til at skabe dybe og vedvarende forandringer for målgruppen. Dette kan i nogle tilfælde tilskrives indsatsernes karakter, hvor en sådan intens effekt ikke kan opnås inden for rammerne af indsatsen.

En gennemgang af seks projekter, som vi har fundet særligt effektfulde, peger på, at der er fordele ved, at finansiere projekter med en længere løbebane; med forholdsvis store, kommunalt finansierede budgetter; som er rettet mod geografisk afgrænsede områder; som arbejder med veldefinerede målgrupper og som indholdsmæssigt kendetegnes ved en eller flere af de udledte kendetegn på effektfulde projekter i puljen. Disse kan opsummeres som følgende:

¹ De i denne rapport benævnte hovedområder er de tematiske områder under hvert indsatsområde i integrationspolitikken. De omtales i integrationspolitikken i forbindelse med "vejen" til de opstillede mål og benævnes her lidt forskelligt som områder, hovedområder og tiltag. For at bevare en systematik omtales de i denne rapport som *hovedområder*.

1. Den tryghed, der enten via projektet, eller i forvejen er opbygget blandt slutbrugernes nære familiemedlemmer anvendes til at fremme projektets målsætning.
2. Projektet formår at skabe god kontakt med isolerede målgrupper og øger hermed sandsynligheden for at skabe dybe forandringer blandt slutbrugerne (f.eks. i form af øget selvtillid og deltagelse i lokalsamfundet).
3. Projektet er med til at forbedre relationerne mellem slutbrugere af forskellig etnisk baggrund, hvilket på lang sigt kan være med til at mindske social og kulturel ulighed (eksempelvis i folkeskolen).
4. Projektet bidrager til en adfærdsændring blandt slutbrugerne, som er nødvendig for at opnå den ønskede effekt (f.eks. at slutbrugerne bevæger sig mere end normalt, og dermed øger deres sundhed).
5. Projektet skaber øget viden om - og styrker slutbrugernes kompetencer ift. at benytte kommunale tilbud, og fremmer dermed målsætningen med projektet.
6. Projektet skaber en rollemodel-effekt – enten for andre institutioner eller for enkeltindivider, forstået på den måde, at den forandring der skabes i projektet har en afsmittende effekt på andre personer i målgruppen, eller blandt andre institutioner, og dermed på sigt kan medføre forandringer for en større andel af målgruppen.
7. Projektet spreder erfaringerne fra/implementerer et tidligere afprøvet projekt og øger på denne måde chancerne for, at projektet opnår succes.

Rambøll Management vurderer, at ovenstående kendetegn ved de seks effektfulde projekter i puljen med fordel kan anvendes til inspiration i den fremtidige udvælgelse af projekter.

1.2 **Styrkelse af driftsperspektivet**

Det er Rambøll Managements vurdering, at det kun er en mindre del af projekterne, der efterfølgende overgår til drift. Ligeledes er det for mange projekter tvivlsomt, om der bliver en betydelig afsmittende effekt på driften – eksempelvis ved at metoder, strategier, viden mv. forankres, udbredes og indgår i den normale indsats.

Forklaringen på den manglende driftsforankring knytter sig bl.a. til, at en del projekter har karakter af engangsaktiviteter eller events ligesom en del af projekterne har været etårige og dermed i høj grad netop haft karakter af en midlertidig indsats. Årsagerne er bl.a., at man ikke har kunnet finde midler inden for den pågældende forvaltnings egne rammer.

Samtidig er det klart, at drifts- og forankringsperspektivet i en del tilfælde ikke har været reelt overvejet i de enkelte projekter.

Spørgsmålet er således, hvordan man fremadrettet kan styrke puljens driftsperspektiv og dermed øge sandsynligheden for, at gode projekter fortsætter eller den viden og de metoder, der er udviklet forankres og anvendes fremadrettet? Rambøll Management ønsker i den forbindelse at pege på tre muligheder, der kan overvejes:

1. Lad drifts- og forankringsperspektivet spille en styrket rolle i ansøgningsfasen. Konkret kunne forankringsperspektivet indgå som et tildelingskriterium, hvor kvaliteten af forankringsplaner, formidling, overvejelser og samspil med drift m.m. vurderes positivt. Overvejelser vedr. forankringsperspektiverne ville således være med til at afgøre om en given ansøgning imødekommes.
2. Det kunne overvejes at lade forvaltningerne afrapportere deres respektive projekter til Beskæftigelses- og Integrationsudvalget og her bede dem forholde sig til, hvad der er gjort for at sikre forankring og udbredelse samt begrundede, hvorfor et givent projekt evt. ikke overgår til drift. Forvaltningerne bør i den forbindelse forholde sig til de driftsperspektiver, der er beskrevet i ansøgningen. Et sådant krav kan om ikke andet bringe forvaltningerne til at overveje og tage aktiv stilling til fortsat drift m.m.
3. Som foreslået af nogle projektledere, kunne det overvejes at etablere en følgegruppe på tværs af forvaltningerne, hvor der gives mulighed for at udveksle relevant viden fra projekterne. En følge- eller styregruppe på dette niveau vil kunne gøre en forskel ved, at de forskellige faggrupper mødes fysisk og har løbende kontakt til hinanden. Desuden kunne det give mulighed for at træffe beslutninger om fælles forankring og drift af projekterne. Eksempelvis kunne man drøfte tværgående finansieringsmodeller. For ikke at bidrage til administrativ knopskydning kunne de beskrevne opgaver for en sådan følgegruppe placeres hos eksisterende tværgående fora på integrationsområdet.

Det skal bemærkes, at det uanset ovenstående eller andre initiativer formentligt fortsat vil være en udfordring at sikre en driftsmæssig forankring. En begrænset driftsmæssig forankring synes erfaringsmæssigt at være et af grundvilkårene ved puljer, der netop finansierer *ekstraordinære aktiviteter*.

1.3 **Puljens evne til at styrke samarbejdet om den tværgående integrationsindsats**

For de fleste projekters vedkommende lader puljen til at have *understøttet skabelsen af konkrete og frugtbare samarbejder på tværs*, om end samarbejdet ikke altid har været på tværs af forvaltningsområder, men også ofte har været med centrale foreninger og organisationer i lokalområdet eller mellem sektorer inden for samme forvaltning. Det er dog mindre klart, hvorvidt puljen som helhed kan siges at være med til at fremme en indsats, der ligger i snitfladerne mellem forskellige forvaltninger/fagområder og hvorvidt den har været med til at øge kendskabet til integrationsindsatser på tværs af forvaltninger. På trods af forsøg med at lade forvaltninger ansøge sammen, har de fleste projekter f.eks. været forankrede i én forvaltning.

Ønsker man at understøtte det tværgående samarbejde, kan det anbefales at man formaliserer samarbejdet – eksempelvis ved, som ovenfor nævnt, at etablere en følgegruppe på tværs af forvaltningerne.

1.4 **Udbuds- eller efterspørgselsstyret tilgang?**

Som nævnt kan det konstateres, at der er en stor grad af bredde i de støttede projekter. Dette illustreres blandt andet ved at hovedparten af indsatsområderne, de overordnede målsætninger og hovedområderne under de enkelte indsatsområder i integrationspolitikken adresseres af projekterne.

Bredden i projekterne kan bl.a. henføres til, at kriterierne for at søge puljen og opnå finansiering har været relativt brede, hvorved mange typer af indsatser og indsatser med meget forskellige målsætninger, målgrupper, fokusområder mv. har kunnet komme i betragtning.

Bredden i de anvendte kriterier har betydet, at puljen i stort omfang har været *udbudsstyret*; dvs. at det er de øvrige forvaltningernes ønske (udbud) om at gennemføre bestemte projekter, der har været afgørende for den faktiske projektportefølje snarere end de kriterier, der har været knyttet til puljen. I modsætning til denne tilgang står en mere *efterspørgselsstyret tilgang*, hvor puljeudbyderen, i dette tilfælde BIF, gennem mere snævre rammer for puljen i højere grad bestemmer, hvilke typer af projekter der gennemføres for så vidt angår målsætninger, målgruppe, indsatsområder m.m.

En efterspørgselsstyret tilgang vil resultere i en større koncentration af indsatsen, hvorved der vil kunne opnås en større intensitet i de opnåede effekter samt evt. en større grad af dækning i forhold til prioriterede målgrupper end tilfældet er i dag. Puljen vil med andre ord kunne gøre en større forskel, men på færre områder. Det betyder dog ikke nødvendigvis, at en mere efterspørgselsstyret tilgang nødvendigvis bør anvendes. Valget mellem en efterspørgselsstyret og udbudsstyret tilgang afhænger i høj grad af det overordnede rationale for puljen.

Hvis rationalet primært er at skabe tværgående indsatser og samarbejde på tværs samtidig med at der skabes konkrete integrationsfremmende resultater, er en udbudsstyret tilgang effektiv, idet det her netop er relativt let at opnå finansiering. Under dette rationale bør man fastholde, at det kun er forvaltningerne, der kan søge, da det netop er på tværs af forvaltninger, at en tværgående indsats skabes.

Hvis rationalet for puljen derimod primært er at opnå bestemte effekter inden for integrationspolitikens områder og målsætninger kan en mere efterspørgselsstyret tilgang overvejes. I så fald bør der opstilles klare målsætninger inden for relativt snævre temaer og vurderingskriterierne, for om et projekt skal opnå støtte, bør samtidig knyttes til de ønskede effekter. Under en efterspørgselsstyret tilgang kan det overvejes at åbne puljen for ansøgninger uden for forvaltningerne, da rationalet ikke relaterer sig til bestemte aktører, men derimod udelukkende til de effekter man gerne vil opnå. Dette skal også ses i sammenhæng med ovenstående konklusion om, at de succesfulde projekter typisk retter sig mod geografisk afgrænsede områder,

hvorfor det kan være relevant at lokale aktører kan søge puljen. Samtidig må det forventes, at antallet af ansøgninger fra forvaltningerne vil være lavere end hidtil, hvilket i sig selv kan være begrundelse for en åbning.

Det er Rambøll Managements vurdering, at begge tilgange kan have relevans for en fremtidig anvendelse af puljen. Det vurderes, at det hidtidige rationale i høj grad har relateret sig til en styrkelse af den tværgående indsats og mindre til et ønske om specifikke effekter.² Hvis dette rationale fastholdes taler det for en fortsat udbudsstyret tilgang.

En sådan forudsætning bør samtidig så vidt muligt sikre, at der er et reelt samarbejde på tværs samtidig med, at de administrative procedurer bør begrænses mest muligt for ikke at afholde forvaltningerne fra at søge. For så vidt angår samarbejdet på tværs kunne man, udover en forudsætning om, at to eller flere forvaltninger deltog i projektet, have som forudsætning, at alle forvaltninger havde del i medfinansieringen.³

2. Indledning

Københavns Kommune etablerede i forlængelse af budgetaftalen for 2006 en tværgående integrationspulje med henblik på at styrke den tværgående integrationsindsats. Der afsattes årligt otte millioner kroner over en treårig periode til puljen.

Med udgangspunkt i budgetaftalen skal puljen "prioriteres til ekstraordinære integrationsrettede indsatser på tværs af kommunen, som led i en ny integrationspolitik".

Puljen kan søges af fagudvalg og Økonomiudvalget. Der er i perioden 2006 – august 2008 givet bevillinger til 18 projekter på en samlet sum af 12,7 millioner kroner.

2.1 Formål med effektivvurderingen

Ifølge indstilling til Beskæftigelses- og Integrationsudvalget er det primære formål med denne effektivvurdering "at give et estimat af de forventede effekter af projekterne set i forhold til puljens formål om at styrke integrationspolitikken i København".

Effektivvurderingen vil herudover vurdere i hvilket omfang puljen har styrket den tværgående integrationsindsats samt har haft succes med at sikre en driftsmæssig forankring af de finansierede projekter.

² Dette betyder ikke, at man ikke har været interesseret i effekter, men blot, at man ikke har haft et klart ønske om, hvilke effekter, på hvilke områder og overfor hvilken målgruppe effekterne skulle være, når blot de lå inden for den samlede integrationspolitikens rammer.

³ Eksempelvis kunne det være en forudsætning, at den forvaltning der betalte mindst som minimum skulle betale halvdelen af det beløb den forvaltning, der betalte mest betalte.

Effektvurderingen skal kunne danne grundlag for en politisk drøftelse af, hvordan puljen skal anvendes fra 2009, hvilket skal ses i sammenhæng med, at den fra 2009 reduceres til tre millioner kroner årligt.

Da hovedparten af projekterne er under implementering eller opstart har effektvurderingen karakter af en *ex-ante* evaluering; altså en evaluering af effekterne forud for at disse indtræffer og dermed reelt kan observeres. Dette er afgørende for valg af analytisk tilgang og metode.

2.2 Metode

Effektvurderingen tager udgangspunkt i projektniveauet såvel som puljeniveauet. Effektvurdering på projektniveauet er således en forudsætning for at vurdere de samlede effekter på puljeniveau. Hertil kommer en vurderingen af mere tværgående effekter på puljeniveau.

På projektniveau bygger vurderingen på:

- En vurdering af projekternes forandringsteori med henblik på at identificere mulige effekter
- En vurdering af projekternes implementering med henblik på at kunne vurdere sandsynligheden af, at de identificerede effekter indtræffer. For gennemførte eller næsten gennemførte projekter vurderes den faktiske implementering, mens det for projekter under opstart vurderes om implementeringsplanen underbygger opnåelsen af de forventede effekter.

For hvert projekt foretages således en identifikation og vurdering af effekterne, herunder af den forventede intensitet og omfang. På baggrund af en identifikation af risikofaktorer vurderes sandsynligheden for, at de pågældende effekter nås. Vurderingen af de enkelte projekter, herunder den opstillede forandringsteori for hvert projekt findes i bilagsrapporten.

På puljeniveau bygger vurderingen på:

- Aggregering af effekter på projektniveau til puljeniveau med henblik på at vurdere puljens effekter i forhold til målene i integrationspolitikken
- En vurdering af de politisk og forvaltningsmæssige effekter for så vidt angår en styrkelse af den tværgående integrationsindsats samt den driftsmæssige forankring af puljen.

For at give et estimat af puljens forventede effekter set i forhold til formålet om at styrke integrationspolitikken i København, bedømmer vi for hver målsætning og indsatsområde i integrationspolitikken:

- Omfanget af den målgruppe der berøres af indsatsen
- Intensiteten af indsatsen, forstået som hvor store forandringer der er tale om for målgruppen
- Sandsynligheden for at effekterne opnås.

Den overordnede tilgang på projekt og puljeniveau er således umiddelbart identisk. På projektniveau vurderes effekterne imidlertid med udgangspunkt i det enkelte projekts kontekst, mens effekterne på puljeniveau vurderes med udgangspunkt i integrationspolitikens målsætninger. Vi vurderer således puljens samlede bidrag til at indfri målsætningen og indsatsområderne i integrationspolitikken.

3. Projektoversigt

Nedenfor er en oversigt over de projekter, der indgår i den samlede effektvurdering af puljen. Nogle projekter er opdelt i to, idet der har været tale om selvstændige delprojekter inden for samme emne. Der er i alt tale om 17 projekter. I bilagsrapporten findes en samlet projektvurdering for hvert projekt, herunder beskrivelse af målgruppe, centrale aktiviteter, forventede effekter, risikofaktorer og en vurdering af sandsynligheden for effekternes realisering. Desuden findes en forandringsteori over projektet, en beskrivelse af projektets antagelser, samt de bilag, der ligger til grund for vurderingen.

Nr.	Projekttitle	Målgruppe	Målsætning
1	Alle for en - fokus på familien og børnenes fremtid på Ydre Nørrebro	Projektets slutbrugere er fagligt dårligt stillede børn, hvis forældre ikke er velfungerende. Målgruppen for aktiviteterne er forældrene til de fagligt dårligt stillede børn	Projektets målsætning er at hjælpe forældrene med de forskellige problemer de har samt give dem redskaber til at håndtere forælderollen og derigennem øge deres børns trivsel og muligheder for at kunne klare folkeskolen
2	Liv og død – fortællinger og ritualer i et flerkulturelt København	Folkeskoleelever i 1.-5. klasse i Københavnsområdet	Projektets målsætning er at lave en udstilling, der gennem folkeskoleelevers aktive deltagelse skaber nysgerrighed og et udgangspunkt for forståelse for etnisk og kulturel mangfoldighed i København
3.1	Brug Folkeskolen Amager	Forældre og kommende forældre i folkeskolen på Amager	Projektets målsætning er at gøre op med fordommene omkring folkeskolen og at få tilslutningen til folkeskolen til at afspejle befolknings sammensætningen
3.2	Brug Folkeskolen Nørrebro	Forældre og kommende forældre i folkeskolen på Amager	Projektets målsætning er at gøre op med fordommene omkring folkeskolen og at få tilslutningen til folkeskolen til at afspejle befolknings sammensætningen
4	Idrætstilbud på Rådmandsgade Skole m.fl	<i>Alle</i> elever på Rådmandsgade skole, som ikke dyrker sport efter skoletid	Projektets målsætning er at gøre idræt til en integreret del af skole- og fritidstilbuddene ved at styrke det helhedsorienterede samarbejde omkring børn og unge i skole og fritidsindsatsen
5	Sprogporten	Familier med børn i førskolealderen og op til 3. klasse i fire udsatte boligområder i København	Projektets målsætning er at stimulere og udvikle sprog- og begrebsforståelsen hos børn
6	ISA – idræt og samvær	Målgruppen kan opdeles i to: <i>Alle</i> foreningsløse og fritidshjemsløse børn i 1.-5. klasse, der ikke er fysisk aktive samt ældre elever, der er særligt gode til en aktivitet, eller for	Projektets målsætning er at integrere flere tosprogede i foreningslivet og i andre sociale fællesskaber og derved forebygge evt. problemfyldt adfærd

		hvem deltagelse i ISA som juniortræner vil være en måde at hjælpe den pågældende elev ud af en vanskelig hverdag	
7	Formindskelse af forskellen i caries hos etniske danske børn og børn med anden etnisk baggrund end dansk	Projektets slutbrugere er alle 0-18-årige i kommunen, det er dog især børn og unge med anden etnisk baggrund end dansk, som forventes at få gavn af projektet	Projektets målsætning er at reducere forskellen i tandsundhed mellem børn med etnisk dansk baggrund og børn med anden etnisk baggrund end dansk
8	Bydelsprojekt Nørrebro	Den primære målgruppe er de 10 ansatte, der skal skrive Nørrebros historie, samt de mennesker på Nørrebro, der bidrager med fortællinger og genstande. Den mere brede målgruppe er de borgere der bliver genstand for formidlingen af produktet	Projektets målsætning er at undersøge, hvad Nørrebro består af i dag, og at give Nørrebros borgere mulighed for at tage del i skrivningen af deres egen kulturarv
9	Ansættelse af integrationsmedarbejdere i bibliotekerne	Biblioteksbrugere med anden etnisk baggrund end dansk generelt og herunder borgere med anden etnisk baggrund end dansk, der ikke bruger bibliotekerne	Projektets målsætning er at videreudvikle og opkvalificere bibliotekernes tilbud til borgere med anden etnisk baggrund end dansk samt at få kvalificerede ledige med anden etnisk baggrund end dansk ansat i bibliotekerne
10	Brug din demokratiske rettighed	Der er tre hovedmålgrupper for projektets aktiviteter. Den ene er alle folkeskoleelever i København, den anden er etniske minoritetskvinder, der har lyst til at bruge deres demokratiske rettighed og den tredje er de politiske partiers lokalforeninger	Projektets målsætning er at give visse grupper, der ikke gør brug af deres demokratiske rettighed en bedre demokratiforståelse og derved styrket deres samfundsmæssige deltagelse
11	Styrkelse af samarbejdet om integrationsopgaven (tidligere <i>Forbedret samarbejde mellem folkeskolen og privatskolen</i>)	Den primære målgruppe i forbindelse med "øget optag" består af tosprogede børn fra ressourcetsvage familier. Den primære målgruppe i forbindelse med "øget samarbejde" består af "alle byens børn" med særlig fokus på elever fra skoler med en høj koncentration af enten etnisk danske eller tosprogede børn	Projektets målsætning er at styrke dialogen og samspillet mellem de københavnske grundskoler til gavn for mangfoldigheden

12	Mit liv, min sundhed (tidligere <i>Lighed i sundhed - borgeren i aktivering</i>)	Udsatte ledige på kontanthjælp	Projektets målsætning er at udvikle og afprøve metoder til styrkelse af kontanthjælpsmodtageres sundhed gennem tre delprojekter
13	Integration: Et realityshow	Unge besøgende på Københavns kulturnat 2006	Projektets målsætning er at tage fat i en aktuel samfundsdebat og stille spørgsmålstegn ved, hvad integration er; integration af hvem og til hvad
14.1	Bydelsmødre og kommunale kvindeambassadører i København	Projektets primære målgruppe er socialt isolerede kvinder med anden etnisk baggrund end dansk. Den sekundære målgruppe er kvindernes børn og ægtefæller.	Projektets målsætning er at forbedre forholdene for socialt isolerede kvinder med anden etnisk baggrund, deres mænd og børn, samt at udvikle metoder til at give dem mere viden om de eksisterende kommunale tilbud og samtidig udvikle tilbuddene så de bedre kan rumme de isolerede kvinder
14.2	Evaluering af bydelsmødre	Målgruppen for undersøgelsen er socialt isolerede minoritetskvinder uden for arbejdsstyrken. Slutbrugerne af produktet er forvaltningen og i sidste ende skal projektet gerne resultere i en forandring for de socialt isolerede minoritetskvinder	Projektets målsætning er at synliggøre erfaringerne, videreudvikle metoder, skabe beslutningsgrundlag for og udføre en mere målrettet indsats i forhold til de socialt isolerede minoritetskvinder
15	Kortlægning af sociale forhold blandt isolerede kvinder	Målgruppen er socialt isolerede minoritetskvinder uden for arbejdsstyrken. Slutbrugerne af produktet er forvaltningen og i sidste ende skal projektet gerne resultere i en forandring for de socialt isolerede minoritetskvinder	Projektets målsætning er at skabe beslutningsgrundlag for at udføre en mere målrettet indsats i forhold til de socialt isolerede minoritetskvinder

4. Aggregering af effekter fra projekt – til puljeniveau

I dette afsnit aggregeres de identificerede effekter på projektniveau (jf. bilagsrapporten) til puljeniveau med udgangspunkt i de målsætninger og indsatsområder, der er fastlagt i Københavns Kommunes integrationspolitik. De identificerede effekter på projektniveau er henført til målsætninger og indsatsområder i integrationspolitikken med udgangspunkt i en effektmatrice, der summerer samtlige effekter efter nedenstående fremgangsmåde:

- Farverne angiver styrken af de forventede effekter vurderet med udgangspunkt i integrationspolitikken målsætninger (grøn: høj, gul: medium, rød: lav).
- Effekterne er beskrevet i skemaet med henvisning til nummeret på det projekt, hvortil de er knyttet (projekt nummer angives med tal, projektets effekt nummer angives med bogstav).

De seks indsatsområder i kommunens integrationspolitik er *beskæftigelse, uddannelse, bolig, tryghed, kultur- og fritidsaktiviteter* samt *sundhed og omsorg*. Da vi ikke har identificeret sandsynlige effekter inden for indsatsområderne bolig og tryghed, fremgår disse to indsatsområder ikke af nedenstående effektmatrice. Vi har til gengæld fundet det nødvendigt at tilføje yderligere to områder; hhv. inklusion og koordination, for at kunne illustrere puljens forventede effekter ud fra en hensigtsmæssig opdeling af temaer.

4.1 Effekter på beskæftigelsesområdet

Der forventes skabt effekter på fire ud af fem hovedområder i forhold til målsætningen om *at opnå stigende selvforsørgelse blandt indvandrere*.

Samlet set vurderer vi, at indsatsen inden for indsatsområdet *Fokus på arbejdsmarkedet* ikke når ud til målgruppen i et omfang, der gør det sandsynligt at opnå en betydelig effekt i forhold til at opnå stigende selvforsørgelse blandt indvandrere. Yderligere er der i forhold til indsatsen under dette indsatsområde udelukkende tale om korte indsatsforløb, der vurderes at have vanskeligt ved at opnå en intens forandring hos målgruppen.

Vi vurderer, at der inden for hovedområderne *Fokus på boligområder med særlig høj ledighed*, *Fokus på uddannelse til unge* samt *Fokus på kommunen som arbejdsgiver og storindkøber* vil kunne opnå relativt store forandringer for målgrupperne. Et godt eksempel er fastansættelse af tidligere projektansatte på bibliotekerne. Målgrupperne er dog af meget begrænset omfang og derfor vurderes indsatsene kun at have mellem effekt i forhold til målsætningen om at opnå stigende selvforsørgelse blandt indvandrere.

Indsatsområde og målsætninger	Hovedområder				
Beskæftigelse	Fokus på arbejdsmarkedet	Fattigdom og isolation skal modvirkes	Fokus på boligområder med særlig høj ledighed	Fokus på uddannelse til unge	Fokus på kommunen som arbejdsgiver og storindkøber
Stigende selvforsørgelse blandt indvandrere	12:D		14:F	8:D	9:C

4.2 Effekter på uddannelsesområdet

Der forventes skabt effekter på begge målsætninger og på to ud af fem hovedområder. Mange projekter forventer at opnå effekter inden for hovedområdet *Folkeskolen – Fokus på resultater og evaluering, opgør med social og etnisk opdeling*.

Samlet set vurderer vi, at indsatserne inden for hovedområdet *Folkeskolen – Fokus på resultater og evaluering, opgør med social og etnisk opdeling* kan være med til at danne et fint grundlag for at fremme kulturmødet på uddannelsesområdet, eksempelvis i form af samarbejdsprojekter mellem skoleklasser på tværs af folkeskoler og frie grundskoler. Når vi vurderer effekten af indsatserne som værende mellem, skyldes det imidlertid, at indsatserne ikke er dybe nok til, at de direkte kan siges at gøre op med den sociale og etniske opdeling i skolerne.

Vi vurderer, at indsatserne i forhold til målsætningen om at *Lukke præstationsgabene mellem et- og tosprogede elever* vil kunne danne grundlag for større forandringer for målgrupperne. Et godt eksempel på dette er opkvalificeringen af forældrekompetencer blandt forældre til tosprogede elever, således at elevernes chancer for at klare sig i skolen øges. Baseret på de identificerede risikofaktorer er sandsynligheden for, at effekterne opnås, imidlertid mindre. Ligeledes mener vi, at omfanget af målgruppen der nås med indsatserne kunne være større, hvorfor vi vurderer effekten som værende mellem.

Indsatsområde og målsætninger	Hovedområder				
Uddannelse	Dagtilbud - Faglighed for Alle	Folkeskolen – Indsats for tryghed, forbedret faglighed	Folkeskolen – Fokus på resultater og evaluering, opgør med social og etnisk opdeling	Folkeskolen – Indsats for tosprogede, styrket forældreansvar, kvalitet i ledelse	Forbedret overgang til ungdomsuddannelser
Fremme kulturmødet			3.1:A-C, E-F 3.2:A-C, E-F 11:A-D		

Lukke præstationsgabets mellem et- og tosprogede elever				1: B-D 5: D	
---	--	--	--	----------------	--

4.3 Effekter på kultur- og fritidsområdet

Der forventes skabt effekter på samtlige tre hovedområder i forhold til målsætningen om *at opnå samme grad af deltagelse i kultur- og fritidslivet som hos etniske danskere*.

Vi vurderer samlet set, at indsatsene inden for hovedområderne *Nedbrydning af barrierer der forhindrer deltagelse i fritid og idræt* vil kunne opnå medium forandringer for målgrupperne og derved vil kunne betragtes som forholdsvis dybe effekter i forhold til målsætningen om *at opnå samme grad af deltagelse*. Et godt eksempel på dette er projekt ISA – Idræt og samvær, hvor ca. 80 juniortrænere fungerer som hjælpetrænere i en lokal forening. Ligeledes er omfanget af målgruppen, der opnår effekterne af indsatsene af betydeligt omfang i de fleste tilfælde. På denne baggrund vurderer vi, at indsatsene under dette hovedområde kan være med til at danne et meget fornuftigt grundlag for *at opnå samme grad af deltagelse i kultur og fritidslivet*.

Vi vurderer, at indsatsene inden for hovedområdet *Mangfoldigheden i kunst- og kulturlivet skal fremmes* kan være bidragende til at fremme *samme grad af deltagelse i kultur og fritidslivet*, eksempelvis i form af involverende og debatterende indslag på en kulturnat samt museumsudstillinger, der afspejler mangfoldigheden i København. Vurderingen bygger blandt andet på, at omfanget af målgruppen vurderes at være forholdsvis stor generelt set, på trods af en til tider manglende strategi for formidling. Årsagen til at vi vurderer effekten af indsatsene som værende mellem, er imidlertid, at forandringerne ikke er dybe nok til at opnå en vedvarende effekt.

Vi vurderer, at indsatsene inden for hovedområdet *Dialog og samarbejde med borgerne; bedre information om muligheder i foreningslivet* kan være bidragende til at fremme *samme grad af deltagelse i kultur og fritidslivet*. Initiativer under dette hovedområde er eksempelvis, at projektansatte på bibliotekerne laver sociale og kulturelle arrangementer og tiltag i biblioteks regi og derigennem formidling af viden om kommunale tilbud til så mange som muligt i lokalområderne. Årsagen til at vi vurderer, at initiativerne under dette hovedområde kun har medium effekt er, at der ikke er tale om store og vedvarende forandringer for slutbrugerne. Dette er afgørende for vurderingen på trods af, at omfanget af målgruppen der nås med indsatsen er betydeligt.

Indsatsområde og målsætninger	Hovedområde		
Kultur- og fritidsaktiviteter	Nedbrydning af barrierer der forhindrer deltagelse i fritid og idræt	Mangfoldigheden i kunst- og kulturlivet skal fremmes	Dialog og samarbejde med borgerne; bedre information om muligheder i foreningslivet
Deltagelse i kultur- og fritidslivet i samme grad som etniske danskere	4: B,C,E 5: A-C 6: A-E	2: A-E 8: B-C,E-F 13: A-C	9: A-B, D

4.4 Effekter på Sundheds- og omsorgsområdet

Der forventes skabt effekter på begge målsætninger og på to ud af fire hovedområder. En del projekter forventer at opnå effekter inden for hovedområdet *Målrettede forebyggende tilbud*.

Vi vurderer, at indsatserne inden for hovedområderne *Generel forebyggelses-indsats skal matche den sproglige og kulturelle mangfoldighed* vil kunne opnå store forandringer for målgrupperne. Et godt eksempel er bydelsmødrenes personlige besøg hos isolerede kvinder med anden etnisk baggrund end dansk, hvor der rådgives og informeres om kommunale tilbud. Det er vores vurdering, at indsatserne kan være med til at danne et udmærket grundlag for at forbedre sundhedsadfærd i forhold til rygning, kost, motion, reproduktiv sundhed og tandsundhed. Målgrupperne er dog af et forholdsvis begrænset omfang og derfor vurderes indsatserne kun at have mellem effekt i forhold til målsætningen om at opnå forbedret sundhedsadfærd.

Vi vurderer, at indsatserne inden for hovedområdet *Målrettede forebyggende tilbud* kan være bidragende til at *fremme sundhedsadfærd i forhold til rygning, kost, motion, reproduktiv sundhed og tandsundhed*. Initiativer under dette hovedområde er eksempelvis undersøgelsen af forskellen i caries hos etniske danske børn og børn med anden etnisk baggrund end dansk. Årsagen til at vi vurderer, at initiativerne under dette hovedområde kun vil have en medium effekt i forhold til målsætningen er, at effekterne hovedsageligt har karakter af øget viden og at intensiteten af forandringen for slutbrugerne derved ikke vurderes at være lige så stor som, hvis der var tale om adfærdsændring.

Vi vurderer, at indsatserne i forhold til målsætningen om at *Fremme deltagelse i sociale netværk* vil kunne danne grundlag for store forandringer for målgrupperne. Initiativer under denne målsætning er eksempelvis bydelsmødrene, der hjælper isolerede kvinder og deres familie tættere på det omkringliggende samfund. Indsatserne er alle med til at danne et solidt grundlag for at *fremme deltagelse i sociale netværk* på trods af, at nogle af effekterne hovedsageligt har karakter af øget viden og at intensiteten af forandringen for slutbrugerne derved ikke er sikret. Yderligere

kunne målgruppen med fordel udvides. Dog vurderes effekterne at have så betydelig en intensitet for målgruppen i forhold til en reel forandring af deres situation og deltagelse i sociale netværk, at vurderingen samlet set er høj.

Indsatsområde og målsætninger	Hovedområder			
	Generel forebyggelses-indsats skal matche den sproglige og kulturelle mangfoldighed	Målrettede forebyggende tilbud	Indsats i forhold til psykosociale lidelser	Indsats på ældreområdet, bedre behovsafdækning
Forbedret sundhedsadfærd i forhold til rygning, kost, motion, reproduktiv sundhed og tandsundhed	14.1:A-B, E	4:A 7:A, C 12:A-C,E		
Fremme af deltagelse i sociale netværk	7:B 14.1:C-D 14.2:A-D 15:A-D			

4.5 Effekter på området inklusion

Som nævnt falder en række effekter uden for de konkrete målsætninger og indsatsområder i integrationspolitikken. Nogle effekter har vi grupperet i forhold til en målsætning om *Øget inklusion*, forstået som øget demokratisk deltagelse. Vi vurderer at der her vil kunne opnås relativt store forandringer for målgrupperne. Et godt eksempel er mentorordningerne mellem etniske minoritetskvinder og partimedlemmer. Således vurderes indsatserne at kunne have en direkte effekt på en øget demokratisk deltagelse, der ligeledes kan forstærkes gennem de afledte effekter af rollemødder. Målgrupperne er dog umiddelbart af et forholdsvist begrænset omfang, men da effekterne vurderes at have stor intensitet for målgruppen i forhold til en reel forandring af deres situation og demokratiske deltagelse bliver den samlede vurdering en stor effekt i forhold til målsætningen.

Målsætning	
Inklusion	
Øget demokratisk deltagelse	10:A-F

4.6 Effekter på området koordination

Den anden målsætning som ikke direkte omfattes af integrationspolitikken har vi grupperet som øget koordination inden for forvaltningen. Samlet set vurderer vi, at initiativerne i forhold til denne målsætning om en øget koordination ikke har bidt sig fast i et omfang og med en intensitet, der gør det sandsynligt at opnå en betydelig effekt i forhold til en mere koordineret integrationsindsats. Dette skyldes, at den målgruppe der berøres med indsatsen er forholdsvist lille. Et eksempel på øget koordination er de møder, der afholdes i forbindelse med "åben skole" hvor de fagprofes-

sionelle får en øget viden om andre forvaltningers arbejdsområder. At effekten vurderes som medium skyldes, at der er stor sandsynlighed for at indsatserne realiseres.

Målsætning	
Koordination	
Øget samarbejde internt i forvaltningen og mellem forvaltninger	1:A 3.1:D 3.2:D 4:D 5:E

4.7 **Effektfulde projekter**

I det følgende vil vi karakterisere de projekter i puljen, som vi vurderer som havende de bedste, forventede effekter. Projekterne præsenteres på de følgende sider.

Nr.	Projekt navn	Længde, finansiering mv.
1	Alle for en – fokus på familien og børnenes fremtid på Ydre Nørrebro	Længde: ca. 3 år Geografi: Københavns Kommune Bydel: Nørrebro Udsatte og højrisikoområder: Ja Samlet budget: ca. 2 mio. kr. Kilde til kommunal finansiering: Den tværgående integrationspulje (BIF) Kommunal finansiering heraf: kr. 437.500,00 Anden forventet finansiering: Integrationsministeriet 500.000 – 1.000.000 kr. Resten fra Velfærdsministeriet og/eller undervisningsministeriet.
5	Sprogporten	Længde: ca. 3 år Geografi: Københavns Kommune Bydel: Nørrebro Samlet budget: ca. 1,6 mio. kr. Kilde til kommunal finansiering: Den tværgående integrationspulje (BIF) & Kultur- og Fritidsforvaltningen Kommunal finansiering heraf: kr. 1.105.000 (BIF), 510.000 kr. (Kultur- og Fritidsforvaltningen)
6	ISA – idræt og samvær	Længde: ca. 2 år Geografi: Københavns Kommune Bydel: Bispebjerg; Vanløse; Brønshøj-Husum; Vesterbro-Kongens Enghave; Amager Vest; Amager Øst Samlet budget: kr. 1.200.000 Kilde til kommunal finansiering: Den tværgående integrationspulje (BIF) & Driftsmidler Sundheds- og Omsorgsforvaltningen (Folkesundhed Kbh's forebyggelsesbudget: 200.000 kr.) Kommunal finansiering heraf: 1 mio. kr. Anden finansiering: Folkesundhed København 200.000 kr. (Ikke kommunale midler)
9	Ansættelse af integrationsmedarbejdere i bibliotekerne	Længde: ca. 3 år Geografi: Københavns Kommune Samlet budget: 6 mio. kr.

		<p>Kilde til kommunal finansiering: Tilskud fra 8 mio. kr.'s puljen 2,4 mio. kr. Medfinansiering: 1,9 mio. kr. Egenfinansiering: 1,7 mio. kr. Kommunal finansiering heraf: kr. 2.400.000,00</p>
10	Brug din demokratiske rettighed	<p>Længde: ca. 2 år Geografi: Københavns Kommune; Regionalt Samlet budget: 1.500.000 kr. Kilde til kommunal finansiering: 8 mio. kr. puljen (BIF) Kommunal finansiering heraf: kr. 1.500.000,00</p>
14.1	Bydelsmødre og kommunale kvindeambassadører i København	<p>Længde: ca. 1,6 år Geografi: Københavns Kommune Bydel: Bispebjerg; Valby Udsatte og højrisikoområder: Ja Samlet forventet budget: kr. 1.966.500,00 Kilde til kommunal finansiering: 8 mio. kr. puljen (BIF) Kommunal finansiering heraf: kr. 1.366.500,00 Anden forventet finansiering: Ministeriet for flygtninge, indvandrere og integration 600.000,00 kr.</p>

At de seks projekter kan karakteriseres som særligt effektfulde, skyldes, at vi på flere eller alle områder vurderer, at

- Der er tale om forholdsvis dybe forandringer for målgruppen.
- Omfanget af slutbrugere, som vil blive nået med indsatsen er betydeligt.
- Der er stor sandsynlighed for, at projektet når flertallet af de forventede effekter.

Om de effektfulde projekter kan man samlet konstatere:

Der er tale om projekter, der løber over en *længere periode* (gns. ca. 2,4 år). Geografisk ligger de alle i Københavns Kommune. Enkelte er regionale, men hovedparten er målrettet *specifikke bydele* (Nørrebro, Bispebjerg, Vanløse, Brønshøj-Husum, Vesterbro-Kongens Enghave, Amager Vest; Amager Øst, Valby). Nogle er tillige målrettet udsatte og højrisikoområder.

Det forventede, samlede budget for projekterne er i den *højere ende*: svingende fra kr. 1.2 til 6 mio. kr. (gns. ca. 2,4 mio.).

I alle tilfælde er kilden til den kommunale finansiering *Den tværgående integrationspulje* (BIF). I nogle tilfælde er kilden endvidere *driftsmidler fra andre forvaltninger* (Kultur- og Fritidsforvaltningen og Sundheds- og Omsorgsforvaltningen).

Hovedparten af midlerne er baseret på *kommunal finansiering*. Dog har nogle projekter fået eller forventer at modtage midler andre steder fra, herunder fra bl.a. Integrationsministeriet, Velfærdsministeriet og/eller Undervisningsministeriet samt Folkesundhed København.

Slutbrugere

De slutbrugere projekterne henvender sig til er: (i vilkårlig rækkefølge)

<i>Børn og unge</i>	Fagligt dårligt stillede børn, hvis forældre ikke er velfungerende
	Foreningsløse og fritidshjemsløse børn i 1.-5. klasse, der ikke er fysisk aktive og som ikke går i en idrætsforening
	Ældre elever, der er særligt gode til en (sports)aktivitet eller for hvem deltagelse i projektet vil være en måde at hjælpe den pågældende elev ud af en vanskelig hverdag
	Alle folkeskoleelever i København
<i>Familier</i>	Familier med børn i førskolealderen og op til 3. klasse i udsatte boligområder i København

	(Børn og ægtefæller til isolerede kvinder med anden etnisk baggrund end dansk)
<i>Alle</i>	Biblioteksbrugere med anden etnisk baggrund end dansk generelt og herunder borgere med anden etnisk baggrund end dansk, der ikke bruger bibliotekerne
<i>Kvinder</i>	Etniske minoritetskvinder, der har lyst til at bruge deres demokratiske rettighed
	Socialt isolerede kvinder med anden etnisk baggrund end dansk

Der er tale om veldefinerede målgrupper, hvor definitionen dels består af en præcisering af aldersgruppe, køn og/eller hvilken gruppe, der er tale om. Desuden fremgår det, at de fleste tilføjer beskrivende adjektiver om målgruppen – som præciserer hvorfor målgruppen er udsat.

Indholdsmæssige kendetegn

Indholdsmæssigt kendetegnes projekterne ved, at de har gjort/forventes at gøre en eller flere af følgende ting:

1. Gjort gavn af den tryghed der enten via projektet, eller i forvejen var opbygget blandt slutbrugernes nære familiemedlemmer til at fremme projektets målsætning⁴.
2. Skabt god kontakt med isolerede målgrupper og på denne måde øget sandsynligheden for at skabe dybe forandringer blandt slutbrugerne i form af øget selvtillid og deltagelse i lokalsamfundet⁵.
3. Forbedret relationerne mellem slutbrugere af forskellig etnisk baggrund⁶.
4. Været med til at skabe adfærdsændring blandt slutbrugerne⁷:
 - a. fra fysisk inaktiv til fysisk aktiv adfærd blandt slutbrugerne
 - b. øget brug af de kommunale tilbud blandt slutbrugerne

⁴ Som eksempel kan nævnes projekt 1; Alle for en - fokus på familien og børnenes fremtid på Ydre Nørrebro, hvor intensiteten i den forventede forandring for målgruppen hænger sammen med, at *skolen allerede er et trygt sted for forældrene* at henvende sig.

⁵ Som eksempel kan nævnes projekt 14.1; Bydelsmødre og kommunale kvindeambassadører i København, hvor projektet i de tilfælde, hvor der *opnås god kontakt til isolerede kvinder*, har mulighed for at øge selvtilliden og deltagelsen i lokalsamfundet, herunder i forhold til deres børns institutionsliv og skolegang.

⁶ Som eksempel kan nævnes projekt 6; ISA – Idræt og samvær, hvor der gennem projektet er opstået *forbedrede relationer mellem eleverne*. Dette ser projektlederen som spæde tegn på, at ISA kan bidrage til at mindske sociale og kulturelle uligheder.

⁷ Som eksempel kan nævnes projekt 6; ISA – Idræt og samvær, hvor sket en *ændring af de aktiviteter, målgruppen foretager sig der fører til mindre overvægt og mindre leg ved computere end tidligere*. Dvs. fra inaktiv adfærd til aktiv adfærd.

5. Skabt øget viden om - og styrket slutbrugernes kompetencer ift. at benytte kommunale tilbud⁸.
6. Øget selvtilliden og deltagelsen i lokalsamfundet blandt isolerede målgrupper
7. Skabt en rollemodel-effekt – enten for andre institutioner eller for enkeltindivider. Der er således sandsynlighed for, at projektet har en afsmittende effekt på andre personer i målgruppen, eller blandt andre institutioner, hvilket på sigt kan medføre forandringer for en større andel af målgruppen⁹.
8. Spredt erfaringerne fra/implementeret et tidligere afprøvet projekt og på denne måde øget chancerne for, at projektet opnår succes¹⁰.

4.8 **Puljens evne til at skabe vedvarende resultater**

I dette afsnit fokuseres på puljens evne til at skabe vedvarede resultater. Med vedvarende resultater menes der i denne sammenhæng, at projektaktiviteter videreføres efter, at finansieringen fra puljen er ophørt.

Konkret fokuseres der således på, i hvilket omfang de af puljen finansierede aktiviteter fortsætter i drift eller har afsmittende effekt på driften. Sidstnævnte kan eksempelvis finde sted ved at metoder, strategier eller redskaber, der er udviklet i projektet efterfølgende bringes i anvendelse eller ved at det sikres, at den viden man har opbygget igennem et projektet forankres og indgår i den normale indsats.¹¹

⁸ For eksempel kan nævnes projekt 14.1; Bydelsmødre og kommunale kvindeambassadører i København, hvor det er sandsynligt, at projektet fører til, at målgruppen får *øget viden om og kompetencer til at benytte kommunale tilbud* – samt at de og deres familier *gør mere brug af de kommunale tilbud*. Denne videnstilførsel og kompetenceopbygning er central ift. at opnå forbedret sundhedsadfærd i forhold til rygning, kost, motion, reproduktiv sundhed og tand-sundhed & ift. at fremme slutbrugernes deltagelse i sociale netværk.

⁹ Som eksempel kan nævnes projekt 10; Brug din demokratiske rettighed, hvor det vurderes som ganske sandsynligt, at *enkelte minoritetskvinder motiveres og ender med at opstille til lokalvalget i 2009* på baggrund af projektet. Der vil formentlig være tale om effekter for en relativt begrænset andel af den samlede målgruppe, men intensiteten for disse vurderes at blive stor. Samtidig vil den synlighed der kan skabes ud over projektets rammer medføre forandringer for en større andel af målgruppen.

¹⁰ Som eksempel kan nævnes projekt 5; Sprogporten, hvor det vurderes som en stor styrke for projektets succes, at der er tale om en *videreførelse og udvidelse af et lignende projekt*, som Nørrebro Bibliotek har gennemført i Mjølnerparken gennem de seneste fire år.

¹¹ Herudover kunne der med vedvarende resultater fokuseres på, i hvilket omfang de forventede/opnåede effekter i de enkelte projekter er langtidsholdbare og bæredygtige; dvs. om effekterne fastholdes efter et projekts ophør. Henset til tidsperspektivet for effektvurderingen ligger dette aspekt imidlertid ud over analysens rammer.

Det skal understreges, at vurderingen af de vedvarende resultater som er operationaliseret ovenfor vil være behæftet med nogen usikkerhed, idet en række projekter endnu er i de indledende faser. I disse tilfælde har vi forsøgt at afdække, om og på hvilken måde driftsmæssige overvejelser har indgået i projektet.

4.8.1 **Fortsætter projekterne i drift?**

Det kan i forlængelse af ovenstående konstateres, at der kun i begrænset grad er udsigt til, at finansierede projekter og projektaktiviteter videreføres direkte efter udløbet af projektperioden. En undtagelse er projektet *Sprogporten*, der er forankret fra budget 2008 og formentligt projektet *Idrætstilbud på Rådmandsgades Skole*, hvor det dog er uklart i hvilket omfang aktiviteterne videreføres. Ligeledes forventes det, at *Brug Folkeskolen* fortsætter, men her forudsætter det dog fortsat finansiering fra andre puljer, hvorfor der ikke kan tales om, at projektet overgår til drift.

Der er flere forklaringer på den tilsyneladende manglende videreførelse. En del af forklaringen relaterer sig til karakteren af de projekter, der har været støttet. Flere projekter som *Integration: et realityshow* eller *Brug din demokratiske rettighed* har således karakter af engangsaktiviteter eller events, mens andre som eksempelvis *Formindskelse af forskellen i caries* og *Kortlægning af sociale forhold blandt isolerede kvinder* har karakter af undersøgelser eller metodeudvikling, hvor det ikke nødvendigvis giver mening at videreføre projektets aktiviteter, men derimod at forankre og udbrede de redskaber og erfaringer, man har fået (jf. senere i dette afsnit).

En anden forklaring knytter sig til, at en del af projekterne har været etårige og dermed i høj grad netop haft karakter af en midlertidig indsats; bl.a. fordi man ikke har kunnet finde midler inden for den pågældende forvaltnings egne rammer.

Det skal ses i sammenhæng med, at driftsperspektivet i puljen har været afspejlet gennem kravet til medfinansiering. Indledningsvist var det således en forudsætning, at der maksimalt kunne ydes støtte til treårige projekter, og at der fra andet år skulle ske en egenfinansiering på 25 pct. stigende til 50 pct. i det tredje år. Det har imidlertid kunnet konstateres, at kravet om medfinansiering ikke umiddelbart havde de forventede effekter, men snarere førte til, at der netop var en overvægt af etårige projekter, hvor der kunne opnås fuld finansiering fra puljen. Beskæftigelses- og Integrationsudvalgets efterfølgende ændring af medfinansieringskravet, så der nu kræves, at medfinansiering udgør mindst 40 pct. af det samlede budget uanset projektets levetid, skal da også netop ses i dette lys.

Samtidig er det klart, at drifts- og forankringsperspektivet for mange projekter reelt ikke har været overvejet og i hvert fald ikke har indgået med nogen stor vægt på ansøgningstidspunktet. Her har fokus i stedet været på mulighederne nu og her med den ekstraordinære indsats som puljen kunne finansiere.

I nogle projekter har der været driftsmæssige overvejelser, men manglende prioritering af økonomiske midler gør imidlertid en videreførelse tvivlsom eller vanskelig. Dette er eksempelvis tilfældet for projektet *ISA - Idræt og samvær*. Her var det oprindeligt planen, at projektet skulle overgå til drift, men det har ikke umiddelbart

været muligt at finde finansiering. Beskæftigelses- og Integrationsudvalget har på den baggrund den 11. december 2008 bevilget 800.000 kr. fra Den tværgående integrationspulje 2008, således at Børne- og Ungdomsudvalget kan sikre projektets drift i 2009.

4.8.2 **Har projekterne afsmittende effekt på daglig drift?**

Selvom de støttede projekter og projektaktiviteter således kun i begrænset omfang fortsætter efter projektperioden er det næste spørgsmål om og i hvilket omfang projekterne i stedet har haft en afsmittende effekt på driftsaktiviteterne gennem forankring af metoder, viden mv.? Her ser det lidt bedre ud, om end konklusionen også på dette punkt må tages med nogle forbehold.

Det skal bemærkes, at det for alle projekter har været et krav, at de blev evalueret i henhold til de opstillede krav for Københavns Kommunes integrationspolitik. En systematisk evaluering, vidensopsamling eller lignende er i de fleste tilfælde en nødvendig forudsætning eller om ikke andet et godt grundlag for en efterfølgende forankring. Omvendt er det ikke en tilstrækkelig forudsætning for at sikre en forankring, der rækker ud over de deltagende projektmedarbejdere.

Et eksempel på et projekt, der tilsyneladende har formået at påvirke driften og forankre de opnåede erfaringer er projektet *Brug Folkeskolen*, der har været kørt som to parallelle projekter på Nørrebro og Amager. Projektet er eksempelvis flere gange blevet inddraget i udviklingen af politikker og i forhold til at skabe synlighed om folkeskoler. Det hører i den forbindelse med, at projektet har eksisteret siden 2003 og dermed gennem gentagne ansøgninger og bevillinger har opnået noget, der minder om driftsmæssig karakter. Det lange forløb styrker alt andet lige muligheden for at skabe vedvarende resultater og for at andre får kendskab til indsatsen, hvorved den kan forankres.

Et andet eksempel er projektet *Formindskelse af caries*, hvor der ikke sker en direkte videreførelse, men hvor projektet har ført til en stigende opmærksomhed omkring udvalgte skoler og problemstillinger.

I andre projekter har der været en eksplicit strategi og fokus på forankring af indsatsen som i *Bydelsmødre og kommunale kvindeambassadører*, hvor der da også har været et særskilt projekt under puljen, der med bl.a. det perspektiv evaluerede den gennemførte indsats.

Om end en række projekter sandsynligvis kommer til at påvirke den fremtidige drift i et eller andet omfang, er der også en række projekter, hvor dette ikke umiddelbart er tilfældet. Til denne gruppe hører bl.a. de tidligere nævnte projekter, der har karakter af engangsaktiviteter eller events (om end de måske kan inspirere fremtidige projekter). Endvidere er der projekter, der i høj grad har været båret af nogle ekstraordinære aktiviteter og hvor man ikke umiddelbart kan anvende erfaringerne i den fremtidige drift, da det reelt forudsætter en fortsættelse af de aktiviteter som projektet har finansieret.

Samlet set tyder det altså på, at der kun i mindre grad sker en videreførelse af de projekter og projektaktiviteter som puljen har finansieret, men erfaringer og redskaber fra nogle projekter vil dog sandsynligvis blive inddraget i den fremtidige indsats og dermed kunne have en afsmittende virkning på driften. Samtidig er det dog også klart, at en del af projekterne næppe vil medføre nogen påvirkning af den fremtidige indsats eller kun gøre dette i mindre omfang.

- 4.9 **Puljens evne til at skabe samarbejde og indsatser på tværs af forvaltninger**
I det følgende gives en vurdering af puljens evne til at skabe samarbejde og indsatser på tværs af Københavns Kommunes forvaltninger. Det vil i denne sammenhæng blive vurderet, hvorvidt puljen har bidraget til en forbedring af - og om den som helhed har bidraget til en styrkelse af den tværgående integrationsindsats. Desuden vil det blive vurderet, hvordan man kunne styrke de tværgående effekter af puljen.

- 4.9.1 **Forbedring af den tværgående integrationsindsats**
Mere end halvdelen af projekterne giver udtryk for, at de har formået at skabe samarbejde på tværs. I mange tilfælde er der tale om et forbedret, *lokalt samarbejde* mellem institutioner og fagpersoner fra forskellige forvaltningsområder – f.eks. lokale skoler og idrætsforeninger¹², tandklinikker og daginstitutioner¹³. Der kan også være tale om samarbejde med private foreninger og organisationer i lokalområdet¹⁴. Nogle projekter melder endvidere om et forbedret samarbejde mellem traditionelt adskilte sektorer inden for samme forvaltning¹⁵.

De nye kontakter og den viden der udspringer af et forbedret samarbejde kan konkret resultere i, at der kommer mere fokus på etnicitet, end der ellers ville have gjort¹⁶. En projektleder nævner det f.eks. som et tegn på succes, at et tilbud (i dette tilfælde en sundhedstest) via projektet er blevet gjort tilgængeligt for alle brugere uanset etnisk baggrund, og således er med til at vise, at der er rum til forskellighed på sundhedsområdet¹⁷. Ligeledes kan den tværgående integrationsindsats resultere i, at der kommer fokus på målgrupper, der ofte falder mellem to forskellige forvaltningsmæssige indsatsområder¹⁸.

I et enkelt tilfælde nævner projektet, at man *ikke* har formået at bidrage til en forbedring af den tværgående integrationsindsats. Årsagen var her en uenighed blandt

¹² ISA – idræt og samvær – projekt 6.

¹³ Forminskelse af forskellen i caries hos etniske danske børn og børn med anden etnisk baggrund end dansk – projekt 7.

¹⁴ Ansættelse af integrationsmedarbejdere i bibliotekerne – projekt 9.

¹⁵ Styrkelse af samarbejdet om integrationsopgaven – projekt 11.

¹⁶ Brug din demokratiske rettighed – projekt 10.

¹⁷ Mit liv, min sundhed – projekt 12.

¹⁸ Bydelsmødre og kommunale kvindeambassadører i København – projekt 14.1.

projektmedarbejdere fra forskellige institutioner inden for samme sektor om målsætningen med initiativet¹⁹.

4.9.2 **Puljens bidrag til en styrkelse af den tværgående integrationsindsats**

Nogle projekter fremhæver, at de via projektet/puljen har fået et bedre kendskab til – og konkret fået etableret et samarbejde med Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen²⁰. Andre pointerer, at udbyttet ved en tværgående og samlet indsats mellem forskellige forvaltninger kan være en fælles formuleret politik og et øget samspil med den øvrige indsats – eksempelvis på sundhedsområdet. En udfordring kan i denne sammenhæng bestå i, at det kan være svært at skabe nye snitflader mellem forvaltninger, der har tradition for samarbejde om andre typer af indsats (f.eks. indsats med sport). Derfor fremhæves dét fokus, der takket være måleenhederne i integrationsbarometret, er kommet på den pågældende målsætning (i dette tilfælde Forbedret sundhedsadfærd i forhold til rygning, kost, motion, reproduktiv sundhed og tandsundhed)²¹.

Nogle forklarer, at fagopdelingen i forvaltningerne mindsker tendensen til en tværgående integrationsindsats og peger på, at den forbedring, der via projektet er sket af den tværgående integrationsindsats skyldes puljens evne til at skærpe det tværgående fokus²². Andre fremhæver det ligeledes som optimalt at samarbejde på tværs gennem projektet og ville ønske, at der blev samarbejdet mere om integrationsopgaven på tværs af forvaltningerne²³. Sidst men ikke mindst vurderer nogle, at puljen som helhed bidrager til en styrkelse af den tværgående integrationsindsats, fordi den giver mulighed for at lave analyse og kortlægningsundersøgelser, fulgt op med metodeudvikling²⁴.

Et af de to projekter, der ikke giver udtryk for, at puljen som helhed kan være med til at forbedre den tværgående integrationsindsats forklarer dette med, at der stadig tænkes for meget 'kasse'-politisk, hvilket forhindrer et tværgående samarbejde om pågældende indsats²⁵. Det andet projekt kan ikke vurdere om puljen som helhed har bidraget til en styrkelse af den tværgående integrationsindsats, idet der via projektet kun har været tale om samarbejde på tværs af sektorer inden for samme forvaltningsmæssige område²⁶. Samtidig skal det noteres, at de to sektorer ikke har tradition for at samarbejde om integrationsopgaven, og at dette samarbejde reelt er blevet øget via projektet.

¹⁹ Hvor den ene institution prioriterede deltagelse på konkurrenceprægede vilkår, prioriterede den anden at alle slutbrugere, uanset niveau, burde kunne være med (Idrætten ind på Rådmandsgade skole – projekt 4).

²⁰ Bl.a. Liv og død – fortællinger og ritualer i et flerkulturelt København – projekt 2 & Sprogporten – projekt 5.

²¹ Formindskelse af forskellen i caries hos etniske danske børn og børn med anden etnisk baggrund end dansk – projekt 7.

²² Brug din demokratiske rettighed – projekt 10.

²³ Integration: Et realityshow – projekt 13.

²⁴ Bydelsmødre og kommunale kvindeambassadører i København – 14.1.

²⁵ ISA – idræt og samvær – projekt 6.

²⁶ Styrkelse af samarbejdet om integrationsopgaven – projekt 11.

4.9.3 **Hvordan kunne man styrke de tværgående effekter af puljen?**

Der lader til at være enighed om, at man kunne styrke de tværgående effekter af puljen, herunder implementeringen, hvis der var mere samarbejde mellem forvaltningerne²⁷.

Ønsker man at øge samspillet om integrationsindsatser på tværs af forvaltninger, lader der således til at være behov for at videreudvikle den måde, hvorpå puljen understøtter det tværgående samarbejde. Nogle projekter fremhæver f.eks., at der er behov for *formaliserede samarbejder* for at styrke de tværgående effekter. Som en projektmedarbejder understreger, forholder enhederne sig normalt til deres eget fagområde. Det opleves som svært at få øje på brugbar viden hos andre faggrupper, og der skal derfor etableres nogle rammer for en sådan videndeling i et særligt forum²⁸.

Et konkret forslag er i denne sammenhæng, at man stiller krav om, at der på embedsmandsniveau bliver nedsat en følgegruppe, der går på tværs af forvaltningerne og hvor man sammen har mulighed for at tale om projekterne og hvad de har af betydning for den pågældende målgruppe. En følge- eller styregruppe på dette niveau vil kunne gøre en forskel ved, at de forskellige faggrupper mødes fysisk og har løbende kontakt til hinanden. Desuden kunne det give mulighed for at træffe beslutninger om fælles forankring og drift af projekterne. Eksempelvis kunne man drøfte tværgående finansieringsmodeller²⁹.

Et andet konkret forslag mhp. at øge de tværgående effekter af puljen er, at der laves mere tværgående samarbejde i de *udførende led*. En projektleder nævner f.eks. muligheden for samarbejde mellem BUF og Teknik og Miljøforvaltningen om, hvordan bydelssløft kan påvirke skolerne og børnenes miljø på tværs af skolerne gennem et praktisk samarbejde mellem tovholdere på kvarterløftsprojekter og skolerne i disse områder³⁰. Andre foreslår at styrke de tværgående effekter af puljen gennem videreformidling af de forskellige projekters resultater og erfaringer samt øget synlighed af projekterne, så den indhentede viden udbredes³¹.

Herudover kunne der som tidligere under puljen opereres med en forudsætning om, at to eller flere forvaltninger skal deltage i et projekt for at opnå finansiering. Dette vil alt andet lige forbedre forudsætningerne for et tværgående samarbejde, men bør samtidig indføres under hensynstagen til de administrative belastninger for ikke at afholde forvaltningerne fra at søge.

²⁷ Se f.eks. Alle for en - fokus på familien og børnenes fremtid på Ydre Nørrebro – projekt 1.

²⁸ Ansættelse af integrationsmedarbejdere i bibliotekerne – projekt 9.

²⁹ Se bl.a. ISA – idræt og samvær – projekt 6.

³⁰ Styrkelse af samarbejdet om integrationsopgaven – projekt 11.

³¹ Formindskelse af forskellen i caries hos etniske danske børn og børn med anden etnisk baggrund end dansk - projekt 7.